

28, יולי 2014

לכבוד
עו"ד ציונה קניג-יאיר, נציבה ארצית
נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה
משרד הכלכלה
פקס: **02-6662789**

לכבוד
גב' יפה סולימני, מנהלת
מינהל הסדרה ואכיפה
משרד הכלכלה
פקס: **02-6662603**

שלום רב,

הנדון: גל פיטורים בשל הבעת דעה של עובדים ערבים

הריני לפנות אליכן, בשם הארגונים: קו לעובד, האגודה לזכויות האזרח בישראל, סיכוי, איתך – معك, בעניין שבנדון, ולבקש את התערבותכן הדחופה לשם שמירה והגנה על זכויותיהם של העובדים הערבים בשוק העבודה בישראל, ובכלל זה זכותם לשוויון, לעבודה ולחופש ביטוי, והכל כפי שיפורט להלן:

1. ארגונינו עוקבים בדאגה רבה אחר המתרחש בימים האחרונים בשוק העבודה בישראל, ובפרט לאור עשרות הפניות המגיעות אלינו מצד עובדים ערבים המפוטרים ממקום עבודתם מטעמים מפלים ובשל השקפתם. חלק ניכר מאותן פניות מצביע על פיטורים שרירותיים ומיידיים בשל עמדות והתבטאויות של העובדים הערבים בהקשר למלחמה בעזה, ובפרט התבטאויותיהם ברשת החברתית - פייסבוק.
2. גורם עיקרי לגל פיטורים זה הם דפים בפייסבוק, המסיתים והקוראים לפיטוריהם של עובדים ערבים תוך פירסום סטטוסים ו/או תגובות בעמודי פייסבוק של אותם עובדים, חשיפת פרטיהם האישיים וחשיפת שמות מקומות העבודה בהם מועסקים. דפים אלה, ארגונינו תיעדו מעל ל-25 במספר, מבקשים מהציבור הרחב להפעיל לחצים על מקומות העבודה ובעלי העסק לשם פיטורי העובדים הערבים. לחצים ואיומים מופנים גם כלפי העובדים עצמם, דרך חשבון הפייסבוק כמו גם דרך הטלפון.
3. את ממדי הלחץ שגורמות אותן קריאות ופניות למעסיקים ניתן ללמוד מתגובותיהם של האחרונים, שבמקרים רבים ממהרים לפרסם בדף הפייסבוק העסקי ו/או בכלי התקשורת, את דבר השעייתו או פיטוריו של העובד, לפעמים אף בטרם הגיעה החלטה כאמור לידי העובד עצמו, ואף בטרם נערך בירור/שימוע כדין מול העובד.
4. יודגש, כי גל פיטורים זה הולך וצובר תאוצה וממדים, פניות העובדים שתיעדנו מצביעות למעשה, כי כל קשת ההתבטאויות אשר אינן נופלות בגדר "הקונצנזוס" ואשר אינן תומכות במלחמה על עזה, נתפסות יותר ויותר כסיבה לגיטימית לפיטוריהם של העובדים הערבים.

קו לעובד הגנה על זכויות העובדים

عنوان العامل للدفاع عن حقوق العمال

סניף נצרת מרכז הבשורה - איזור המעיין, נצרת 16126
ת.ד.2694, טל 04 6082228 פקס 153 4 6082228
סניף תל-אביב נחלת בנימן 75 | סניף חיפה הרצל 18

فرع الناصرة مركز البشارة التجاري، منطقة العين، الناصرة 16126
ص.ب.2694، هاتف 04 6082228 فاكس 153 4 6082228
فرع تل ابيب نحلالات بنيامين 75 | فرع حيفا هرتسل 18

5. גל הפיטורים מתייחס אך ורק לעובדים הערבים, בעוד שלא הגיע לידינו בדל מידע בדבר פיטורים של עובדים יהודים בשל התבטאויות והבעות דעה ברשתות החברתיות, על אף שרשתות אלה גדושות בהתבטאויות קשות, גזעניות ובחלקן אף כאלה הקוראות לאלימות.

6. חמור לא פחות, ולפי ידיעות שהתפרסמו בכלי התקשורת השונים, מעסיקים ובכלל זה רשתות גדולות וידועות, החלו לאמץ נהלי עבודה האוסרים על עובדיהם להתבטא ו/או להביע עמדה ברשתות החברתיות בהקשר למצב הפוליטי הקיים במדינה, ולאיים בהליך משמעותי נגד עובדים המפירים הנחיות אלו.

7. הנחיות מעין אלה הינן פסולות לא רק משום שהן פוגעות בזכותם החוקתית של העובדים, ככל אזרחי המדינה, לחופש ביטוי, אלא גם כי סביר להניח כי הנחיות אלו יופעלו באופן סלקטיבי כלפי מיעוט שדעותיו שונות מדעת הרוב במדינה.

8. פיטוריו של עובד בשל הבעת דעה פוליטית ו/או בשל השקפתו הפוליטית הינם פיטורים פסולים. סעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח – 1988, אוסר על מעסיקים להפלות בין עובדיהם ובכלל זה בפיטורים, מחמת לאום, השקפה, או השתייכות מפלגתית.

9. עקרון זה האוסר הפלייה של עובד מחמת השקפה או דיעה, נקבע עוד הרבה לפני חקיקת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה; כך אמר בג"צ עוד בשנת 1951, בקבלתו עתירה של עובד שבקשתו להתקבל לעבודה כמורה נדחתה על-ידי משרד החינוך בעקבות התערבות שר הביטחון:

"אומרים לנו: אבל ענייני בטחון שאני, וזה – המבקש – מסוכן הוא, נגד צבא ישראל הוא מטיף ותחת בטחון המדינה הוא חותר. התשובה על כך היא: אדם כזה, לא רק במחלקה, בין תינוקות-של-בית-רבן, אלא אף בבית מסחר, במשרד, בחנות, בסדנא וברחוב, בין בני אדם שבגרו, לא יכירנו מקומו: ולא רק את פרנסתו מותר לקפח אלא גם חירותו האישית מותר לשלול. כל מי שמטיף כיום להרמת נשק נגד צבא ההגנה לישראל, הנכס היקר ביותר שבא לידינו לאחר קום המדינה, או נגד ממשלת ישראל, את נפש האומה הוא קובע, ועליו ליתן את הדין על מעשיו ועל פעולותיו. אולם מדינתנו מושתת על שלטון החוק ולא על שלטון אישים. ואם הצנזורה עברה בשתיקה על פרסומי המבקש, ולא מיחתה בידו – עד כמה שהדבר מוזר – להטיף למרד, לא פסק עוד, תוד לאל, דין מישראל. יתבעו השלטונות את המבקש לדין ואשימוהו כחוק, ואז ישתמש לפחות בזכות הקנויה לכל אזרח במשינה, היא הזכות היסודית של אדם להגן על עצמו בדין. **אם דעותיו של אזרח פסולות, חייב אינם הפקר ודמו אינו מותר; ואין נועלים בפניו שערי פרנסה ואין יורדים לחייו בדרך אדמיניסטרטיבית בלבד**". (ההדגשות לא במקור)

בג"צ 144/50 ד"ר ישראל שייב נ' שר הבטחון ואח', פ"ד ה' 399, עמ' 407-406

קו לעובד הגנה על זכויות העובדים

عنوان العامل للدفاع عن حقوق العمال

סניף נצרת מרכז הבשורה - איזור המעיין, נצרת 16126
ת.ד. 2694, טל 04 6082228 פקס 153 4 6082228
סניף תל-אביב נחלת בנימן 75 | סניף חיפה הרצל 18

فرع الناصرة مركز البشارة التجاري، منطقة العين، الناصرة 16126
ص.ب. 2694، هاتف 04 6082228 فاكس 153 4 6082228
فرع تل ابيب نحلالات بنيامين 75 | فرع حيفا هرتسل 18

10. זכותם של עובדים ערבים לחופש הביטוי שמורה להם כמו שהיא שמורה לכל עובד אחר ולכל אדם במדינה. זכות זו עומדת בכל העתות גם בימים קשים כמו אלה. דברים אלה תקפים שבעתיים בהקשר לעובדים הערבים שהם מיעוט במדינה המשתייך לעם הפלסטיני, שיש להם קרובי משפחה בעזה, והנחשפים למידע רב גם מכלי תקשורת מהעולם הערבי, המתעדים את ממדי ההרס והאבידות בנפש בקרב תושבי עזה – ובפרט בקרב קטינים, נשים ואזרחים.

11. לא למותר לציין עוד, כי ההיסחפות שאנו עדים לה בקרב מעסיקים לפיטורי העובדים הערבים בשל התבטאויותיהם בפייסבוק, היא מדרון חלקלק "שתכשיר" בסופו של דבר התנהלות דומה של מעסיקים כלפי כל העובדים ובכל ההקשרים כמעט. וכך, תהפוך ההוראה בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה האוסרת הפליה מחמת השקפה, לאות מתה.

מכאן פנייתנו אליכם, כגופים האמונים על אכיפת חוקי העבודה ובכלל זה חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, לנקוט בכל האמצעים הדרושים על-מנת להגן על העובדים הערבים מפני פיטורים והתנכלויות מצד מעסיקים בשל הבעת דעות פוליטיות, ובכלל זה:

א. להוציא הנחיות למעסיקים המדגישות את האיסורים בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, מפני פיטורים בשל עמדה, הבעת דעה או השקפה;

ב. להבהיר כי הנחיות שהוציאו מעסיקים האוסרים על עובדיהם להתבטא בעניינים פוליטיים ברשתות החברתיות אינן חוקיות;

ג. להביא לידיעת ציבור העובדים ובפרט העובדים הערבים את האפשרות לפנות אליכן כגופים האמונים על אכיפת השוויון ואיסור ההפליה בעבודה;

ד. אגף אכיפת חוקי העבודה יחקור פיטוריהם של עובדים ערבים על רקע התבטאויותיהם בפייסבוק. חלק מאותם מקרים נחשף בכלי התקשורת ובדפים בפייסבוק הקוראים לפיטורי העובדים;

ה. נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה תשקול הצטרפות כידידת בית משפט בתיקים שעתידיים להתנהל בבתי הדין לעבודה נגד פיטורי עובדים ערבים בשל עמדות והתבטאויות פוליטיות.

לתגובה בהקדם, נודה.

בברכה,

גדיר ניקולא, עו"ד

העתק:

עו"ד מיכאל אטלן, יועמ"ש משרד הכלכלה

קו לעובד הגנה על זכויות העובדים

عنوان العامل للدفاع عن حقوق العمال

סניף נצרת מרכז הבשורה - איזור המעיין, נצרת 16126
ת.ד.2694, טל 04 6082228 פקס 153 4 6082228
סניף תל-אביב נחלת בנימן 75 | סניף חיפה הרצל 18

فرع الناصرة مركز البشارة التجاري، منطقة العين، الناصرة 16126
ص.ب.2694، هاتف 04 6082228 فاكس 153 4 6082228
فرع تل ابيب نحلالات بنيامين 75 | فرع حيفا هرتسل 18